

Tehillim-Psalms for the Ages (Chapter 24-Part III)

10/23/13

Rabbi Shmuel Silber

rabbisilber@suburbanorthodox.org

1. תהלים פרק כד

א לְדָוִד מְזֻמָּר לַיהוָה הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ תִּבְלֵל וַיִּשְׁבֵי בָהּ: ב כִּי הוּא עַל-יָמִים יִסְדֶּה וְעַל-נְהָרוֹת יִכּוֹנְנֶה:
 ג מִי־יַעֲלֶה בְּהַר יְהוָה וּמִי־יָקוּם בְּמִקְוֵים קְדָשׁוֹ: ד נָקִי כַפָּיִם וּבָר לֵבָב אֲשֶׁר לֹא־נִשְׂא לְשׂוֹא נַפְשִׁי וְלֹא
 נִשְׁבַּע לְמַרְמָה: ה יֵשֵׂא בְרָכָה מֵאֵת יְהוָה וְצַדִּיקָה מֵאֱלֹהֵי יִשְׁעוֹ: ו זֶה דֹר דָּרָשׁוּ [דַּרְשִׁיו] מִבְּקִשֵׁי פְנִידָ
 יָעֻקֵב סֵלָה: ז שְׂאוּ שַׁעְרֵיכֶם | רֵאשִׁיכֶם וְהִנֵּשְׂאוּ פִתְחֵי עוֹלָם וַיָּבֹא מֶלֶךְ הַכְּבוֹד: ח מִי זֶה מֶלֶךְ הַכְּבוֹד יְהוָה
 עֲזֹז וּגְבוּר יְהוָה גְּבוּר מִלְחָמָה: ט שְׂאוּ שַׁעְרֵיכֶם | רֵאשִׁיכֶם וְשְׂאוּ פִתְחֵי עוֹלָם וַיָּבֹא מֶלֶךְ הַכְּבוֹד: י מִי
 הוּא זֶה מֶלֶךְ הַכְּבוֹד יְהוָה צְבָאוֹת הוּא מֶלֶךְ הַכְּבוֹד סֵלָה:

1. Of David, a song. The land and the fullness thereof are the Lord's; the world and those who dwell therein. 2. For He founded it upon seas and established it upon rivers. 3. Who will ascend upon the Lord's mount and who will stand in His Holy place? 4. He who has clean hands and a pure heart, who has not taken My name in vain and has not sworn deceitfully. 5. He shall receive a blessing from the Lord and charity from the God of his salvation. 6. This is the generation of those who seek Him, who seek Your presence-Jacob, forever. 7. [You] gates, lift your heads and be uplifted, [you] everlasting portals, so that the King of Glory may enter. 8. Who is this King of Glory? The Lord, Who is strong and mighty, the Lord Who is a mighty warrior. 9. [You] gates, lift your heads and lift up, [you] everlasting portals, so that the King of Glory may enter. 10. Who is this King of Glory? The Lord of Hosts-He is the King of Glory forever.

Approach #1:

2. The Hirsch Psalms: Chapter 24 Verses 7-10

V. 7. שְׂאוּ וּגְוִי. It is not only הָאָרֶץ that is the Lord's. His world order does not rule only in the sphere of immutable Nature. It is His wish rather to found His kingdom in the sphere of unfettered human activity, where His moral Law shall help shape human affairs. בה תבלי וישבי בה shall be the next sphere to which His reign on earth shall extend. Therefore the call goes out to the שַׁעְרֵיכֶם, the gates of the world of human society (this is the literal meaning of שַׁעַר; see Commentary to Gen. 19:1), to "be lifted up." Let them be lifted up for the מֶלֶךְ הַכְּבוֹד, "the King of Glory," to Whom alone all honor is due, whose כְּבוֹד greatness is revealed by all the splendors of heaven and earth (see Comm. to Ex. 16:7). Most men have searched for His ways and His glory "beyond the gates of the life of the community of mankind," in the sphere of "nature." Therefore, now, "lift up your heads, o gates" so that the King of Glory may enter at last into the sphere of the life of human society and so that this life may freely make way—שְׂאוּ—for the rule of His Sovereignty.

At first, however, the gates of human society do not heed this call to open out of their own free will. Therefore the call is repeated, this time asking that "the gates be lifted up" by an external force, to become פְּתוּחֵי עוֹלָם the gates of the future that is "hidden" to the human eye and brought about by God Himself, so that the מֶלֶךְ הַכְּבוֹד may come in. Therefore we have the question and answer as stated in Verse 8.

② V. 8. מִי זֶה וּגְוִי. In what capacity, then, does the מֶלֶךְ הַכְּבוֹד make His first bid for entry into the gates of the life of human society? It is as

גבור מלחמה "mighty in battle" that He first seeks entry into these gates which are to become the portals of His future. He is invincible when He makes a demand or withholds a favor. He overcomes anything that might resist His will as regards the future welfare of mankind. ה' appears, first of all, as the mighty warrior, sure of victory, waging battle against the continued existence of all that is morally evil, because He is ה', and because He trains mankind so that it may achieve its destined salvation in the future.

Wherever revolutions occur in this world, it is ה' who effects the necessary radical changes that must be made so that He may be able to enter as מֶלֶךְ הַכְּבוֹד. The Lord reveals Himself in history first by means of shattering, catastrophic occurrences. After those catastrophes have done their work, the call rings out the second time, this time however it is not הוֹשָׁעוּ, but simply, as we see in Verse 9:

V. 9. שְׂאוּ וּגְוִי וּשְׂאוּ וּגְוִי. "Lift up your heads, o gates, lift them up as portals of the future." ①

V. 10. מִי הוּא זֶה וּגְוִי. It is not זֶה, as in Verse 8, but מי הוא זה, "who, then, is the King of Glory"? What character does He assume as He enters into the portals of human society which have now opened of their own accord? At this time He no longer appears as גְּבוּר or as גְּבוּר גָּבוֹר. Now the struggle for the acknowledgement of God, a fight that went on throughout history, is over and done. Therefore it is as ה' צְבָאוֹת, as the Lord of the world, ruling not only nature but also looking upon all the world of man as "His hosts" that He passes through the opened portals. He Himself has formed His creatures all, He commands them, leads and guides them in His ways of mercy in which He brings them all to their goal of lasting salvation. Thus, as ה' צְבָאוֹת, He now enters to dwell in the midst of mankind—הוּא מֶלֶךְ הַכְּבוֹד—now and forevermore (See Comm. to Gen. 2:1 and 2).

Approach #2:

3. רשי תכלים פרק כד פסוק ז

(ז) שאו שערים ראשיכם – צימי שלמה בנו כשצא להכניס ארון לצית קדשי הקדשים ודצקו שערים זו צו צו אמר כ"ד רננות ולא נענה עד שאמר (ד"ה -דברי הימים- ז ו) אל תשב פני משיחך זכרה לחסדי דוד עבדך:

4. דברי הימים ב פרק ו פסוק מב

ה' אלהים אל תשב פני משיחך זכרה לחסדי דוד עבדך: פ

O Lord God, do not turn back the face of Your anointed one; remember the kind deeds of David Your servant."

5. תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף קז עמוד א

ונקיתי מפשע רב, אמר לפניו: רבוננו של עולם, מחול לי על אותו עון כולו! – אמר: כבר עתיד שלמה בנך לומר בחכמתו +משלי ו'+ היחזתה איש אש בחיקו ובגדיו לא תשרפנה אם יהלך איש על הגחלים ורגליו לא תכווינה, כן הבא על אשת רעהו לא ינקה כל הנגע בה – אמר ליה: כל הכי נטרד ההוא גברא? – אמר לו: קבל עליך יסורין. קבל עליו. אמר רב יהודה אמר רב: ששה חדשים נצטרע דוד, ונסתלקה הימנו שכינה, ופירשו ממנו סנהדרין. נצטרע – דכתיב +תהלים נ"א+ תחטאני באזוב ואטהר תכבסני ומשלג אלבין, נסתלקה הימנו שכינה – דכתיב +תהלים נ"א+ השיבה לי ששון ישעך ורוח נדיבה תסמכני, ופרשו ממנו סנהדרין – דכתיב +תהלים קי"ט+ ישובו לי יראיך וגו'. ששה חדשים מנלך – דכתיב +מלכים א' ב'+ והימים אשר מלך דוד על ישראל ארבעים שנה,

And I shall be innocent from great transgression. He pleaded before Him, 'Sovereign of the Universe! Pardon me that sin completely [as though it had never been committed].' He replied, 'It is already ordained that thy son Solomon should say in his wisdom, Can a man take fire in his bosom, and his clothes not be burned? Can one go upon hot coals, and his feet not be burned? So he that goeth in to his neighbour's wife; whosoever toucheth her shall not be innocent.' He lamented, 'Must I suffer so much!' He replied, 'Accept thy chastisement,' and he accepted it. Rab Judah said in Rab's name: Six months was David smitten with leprosy, the Shechinah deserted him, and the Sanhedrin held aloof from him. 'He was smitten with leprosy' — as it is written, Purge me with hyssop, and I shall be clean; wash me, and I shall be whiter than snow. 'The Shechinah deserted him' — as it is written, Restore unto me the joy of thy salvation,' and uphold me with thy free spirit. 'And the Sanhedrin kept aloof from him' — as it is written, Let those that fear thee turn unto me, and those that have known thy testimonies. How do we know that it was for six months? — Because it is written, And the days that David reigned over Israel were forty years:

6. תלמוד בבלי מסכת שבת דף ל עמוד א

דאמר רב יהודה אמר רב: מאי דכתיב +תהלים פו+ עשה עמי אות לטובה ויראו שנאי ויכושו – אמר דוד לפני הקדוש ברוך הוא: רבוננו של עולם, מחול לי על אותו עון! אמר לו: מחול לך. אמר לו: עשה עמי אות בחיי! אמר לו: בחייך איני מודיע, בחיי שלמה בנך אני מודיע. כשבנה שלמה את בית המקדש ביקש להכניס ארון לבית קדשי הקדשים, דבקו שערים זה בזה. אמר שלמה עשרים וארבעה רננות ולא נענה. פתח ואמר: +תהלים כד+ שאו שערים ראשיכם והנשאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד, רהטו בתריה למיבלעיה, אמרו: +תהלים כד+ מי הוא זה מלך הכבוד? אמר להו: ה' עזוז וגבור. חזר ואמר: שאו שערים ראשיכם ושאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד. מי הוא זה מלך הכבוד ה' צבאות הוא מלך הכבוד סלה ולא נענה. כיון שאמר +דברי הימים ב' ו'+ ה' אלהים אל תשב פני משיחך זכרה לחסדי דוד עבדך – מיד נענה. באותה שעה נהפכו פני כל שונאי דוד כשולי קדירה, וידעו כל העם וכל ישראל שמחל לו הקדוש ברוך הוא על אותו עון.

David prayed before the Holy One, blessed be He, 'Sovereign of the Universe! Forgive me for that sin!' 'It is forgiven thee,' replied He. 'Show me a token in my lifetime,' he entreated. 'In thy lifetime I will not make it

known,' He answered, 'but I will make it known in the lifetime of thy son Solomon.' For when Solomon built the Temple, he desired to take the Ark into the Holy of Holies, whereupon the gates clave to each other. Solomon uttered twenty-four prayers, yet he was not answered. He opened [his mouth] and exclaimed, 'Lift up your heads, O ye gates; and be ye lifted up, ye everlasting doors: And the King of glory shall come in. They rushed upon him to swallow him up, crying, 'Who is the king of glory?' 'The Lord, strong and mighty,' answered he. Then he repeated, 'Lift up your heads, O ye gates; Yea, lift them up, ye everlasting doors: and the King of glory shall come in. Who is this King of glory? The Lord of hosts, He is the King of glory. Selah';¹⁷ yet he was not answered. But as soon as he prayed, 'O Lord God, turn not away the face of thine anointed remember the good deeds of David thy servant,' he was immediately answered. In that hour the faces of all David's enemies turned [black] like the bottom of a pot, and all Israel knew that the Holy One, blessed be He, had forgiven him that sin.

7. תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף קז עמוד א

אמר דוד לפני הקדוש ברוך הוא: רבוננו של עולם, גלוי וידוע לפניך שאם היו קורעין בשרי – לא היה דמי שותת. ולא עוד אלא, בשעה שהם עוסקין בארבע מיתות בית דין – פוסקין ממשנתן ואומרים לי: דוד, הבא על אשת איש מיתתו כמה? אמרתי להם: הבא על אשת איש – מיתתו בחנק, ויש לו חלק לעולם הבא. אבל המלכין פני חבירו ברבים – אין לו חלק לעולם הבא.

David exclaimed before the Holy One, blessed 'be He, 'Sovereign of the Universe! Thou knowest full well, that had they torn my flesh, my blood would not have flown. Moreover, when they are engaged in studying the four deaths inflicted by Beth din they interrupt their studies and taunt me [saying], "David, what is the death penalty of him who seduces a married woman?" I reply to them, "He who commits adultery with a married woman is executed by strangulation, yet has he a portion in the world to come. But he who publicly puts his neighbour to shame has no portion in the world to come."

8. תלמוד בבלי מסכת עבודה זרה דף ד עמוד ב-ה עמוד א

והיינו דא"ר יוחנן משום ר"ש בן יוחאי: לא דוד ראוי לאותו מעשה ... דכתיב: ולבי חלל בקרבי ... אלא למה עשו? לומר לך, שאם חטא יחיד – אומרים לו: כלך אצל יחיד ...

9. רש"י מסכת עבודה זרה דף ה עמוד א

לומר לך – גזירת מלך היתה ליתן פתחון פה לשזים.

10. תלמוד בבלי מסכת יומא דף סט עמוד ב

דאמר רבי יהושע בן לוי: למה נקרא שמן אנשי כנסת הגדולה – שהחזירו עטרה ליושנה. אתא משה אמר האל הגדל הגבר והנורא, אתא ירמיה ואמר: נכרים מקרקרין בהיכלו, איה נוראותיו? לא אמר נורא. אתא דניאל, אמר: נכרים משתעבדים בבניו, איה גבורותיו? לא אמר גבור. אתו אינהו ואמרו: אדרבה, זו היא גבורת גבורתו שכובש את יצרו, שנותן ארך אפים לרשעים. ואלו הן נוראותיו – שאלמלא מוראו של הקדוש ברוך הוא היאך אומה אחת יכולה להתקיים בין האומות?

For R. Joshua b. Levi said: Why were they called men of the Great Synod? Because they restored the crown of the divine attributes to its ancient completeness. [For] Moses had come and said: The great God, the mighty, and the awful. Then Jeremiah came and said: Aliens are destroying His Temple. Where are, then, His awful deeds? Hence he omitted [the attribute] the 'awful'. Daniel came and said: Aliens are enslaving his sons. Where are His mighty deeds? Hence he omitted the word 'mighty'. But they came and said: On the contrary! Therein lie His mighty deeds that He suppresses His wrath, that He extends long-suffering to the wicked. Therein lie His awful powers: For but for the fear of Him, how could one [single] nation persist among the [many] nations!

11. רש"י מסכת יומא דף סט עמוד 3

זו היא גזירתו - שכובש ילרו כל השנים הללו שנשתעבדו צדק ומאריך חפו על כל הגזירות שגזירים על בניו.

ואלו הן נוראותיו שאלמלא מוראו וכו' - מן יום החורבן אתה למד נוראותיו, שכל האומות נאספו להשמידם ונחקימו מכן.

12. מהרש"א חידושי אגדות מסכת יומא דף סט עמוד ב

אתא דניאל כו' אתו כו'. נראה דודאי ל"פ אלא דכל א' מהם הוסיף ופיחת בכחותיו וכינויו כפי זמנו שראו ביכלתו וכחותיו של הקדוש ברוך הוא וכולהו אמרו הגדול שבכל זמן ושעה גדולתו מפורסמת מתוך בריאת עולמו ומשה בזמנו שראה גבורותיו ונוראותיו בנפלאות אשר עשה הקדוש ברוך הוא במצרים ובסיחון ועוג ושאר נסי המדבר הוסיף לומר הגבור והנורא אתא ירמיה וראה בדורו וזמנו עובדי כוכבים מרקדין בהיכלו אמר איה נוראותיו כו' וע"כ פחת מלומר הנורא וזה היה בתחלת הגלות בחורבן הבית שעדיין לא נשתעבדו ישראל בעובדי כוכבים והיה אומר הגבור עד דאתא דניאל שהיה בכבל בגולה וראה שעבוד הגלות וע"כ אמר איה גבורותיו ופיחת מלומר הגבור מיהו נורא היה מאחר שלא ראה הוא חורבן הבית שעובדי כוכבים מרקדין כו' עד דאתו אנשי כנסת הגדולה שהיו גם בסוף שבעים שנים של גלות בבל וראו באותן השנים שנצולו ישראל מכמה צרות כגון מעשה המן שנצולו ע"י מרדכי שהיה מכלל כנסת הגדולה חזרו לומר הרי בכל השנים הללו שהאריך אף הקדוש ברוך הוא לרשעים זו היא גבורתו שכובש את יצרו וזו היא מוראו שאומה אחת כו' כמאמרם כבשה אחת בין שבעים זאבים. והיינו דמסיים שיודעים בו בהקב"ה כו'. ולא כזכו בו וכ"א מהם לא כיזב בו לפי דורו וזמנו שראו בכחותיו יתברך ברוך הוא וק"ל:

R. Shmuel Eliezer ben R. Judah HaLevi Edels - the Maharsha - was born in Cracow in 1555. His wife was from Posen, to where he moved and established a yeshiva. He and his yeshiva were supported by his mother-in-law Edel (thus the appellation Edel's). After her death, he served as a rabbi in a number of cities in Poland, until he passed away in 1632.